

ROOMALAISTEN
JA
KREIKKALAISTEN
KIRJAILIJAIN
TEOKSIA

KOKOELMA KÄÄNNÖKSIA
JOHDANTOINEEN

TOIMITTANUT

K. J. HIDÉN

HELSINGISSÄ
KUSTANTAJA: YRJÖ WEILIN

V

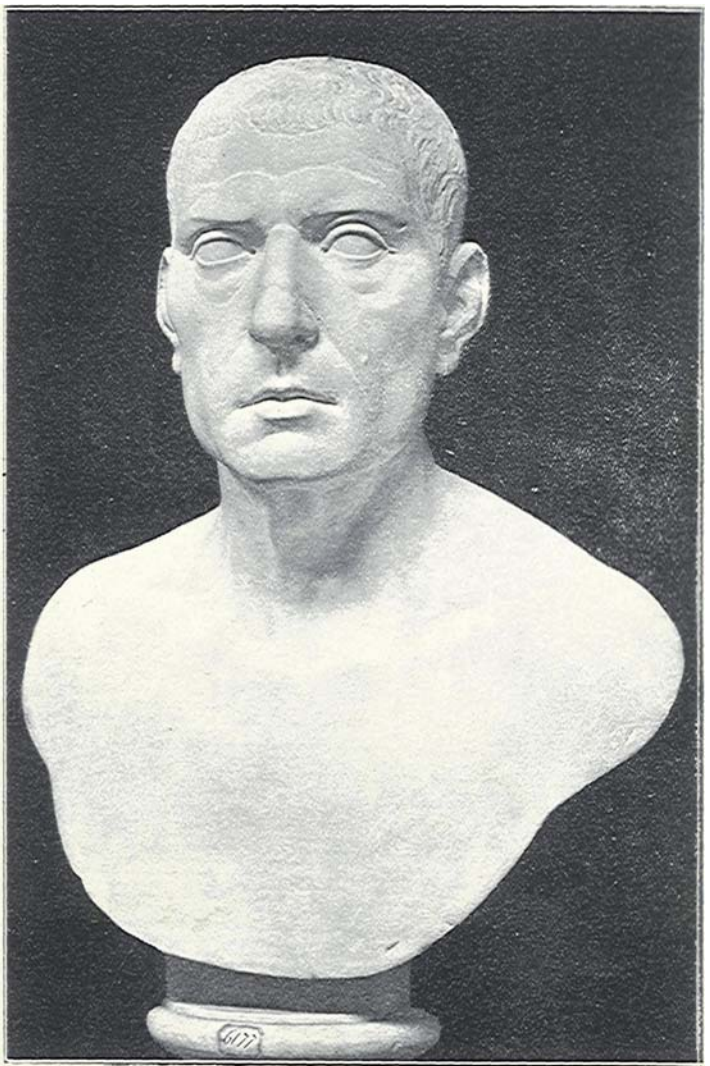
CICERO

SCIPION
UNENNÄKÖ

SUOMENTANUT

K. J. HIDÉN

Sensuurin hyväksymä, 16 p:nä elok. 1905, Helsingissä.

M. TULLIUS CICERO

Rintakava Napoli'n Museo Nazionalessa

ROOMALAISTEN JA KREIKKALAISTEN
KIRJAILIJAIN TEOKSIA

V

SCIPION UNENNÄKÖ

KIRJOITTANUT

M. TULLIUS CICERO

SUOMENTANUT

T:ri K. J. HIDÉN

ROOMALAISEN FILOLOGIAN DOSENTTI

HELSINGISSÄ 1905

Von des Lebens Gütern allen
Ist der Ruhm das höchste doch;
Wenn der Leib in Staub zerfallen,
Lebt der grosse Name noch.

Tapfrer, deines Ruhmes Schimmer
Wird unsterblich sein im Lied;
Denn das ird'sche Leben flieht,
Und die Todten dauern immer.
Schiller Das Siegesfest.

Vaan täytymyst' ei minun kieltää sovi,
Ja se, se Karthagonkin hautaan vei;
Niin säättää jumalat, ja tuonen ovi
Se vielä kerran aukee Roomallei.
Niin, Rooma, kerran vahvat muuris murtuu,
Maan tasalle sun kuulu kansas sortuu,
Se Iliaan on kohtaloa vaan!
Mut käyköön niinkin, tulkoon kuolo vainen,
Kun kansassa vaan henk' on roomalainen,
Meit' alentamaan voimaa tarvitaan.
P. Cajander Scipio Africanus.

Näköispainos ntamo 2012

ISBN 978-952-215-318-0

Valmistaja:

BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

www.ntamo.net

HELSINGISSÄ

OSAKEYHTIÖ WEILIN & GÖÖS AKTIEBOLAG

1905

Alkulause.

Ciceron kyhäämä katkelmana säilynyt Scipion unenäkö (Somnium Scipionis) ilmestyy täten suomeksi siinä muodossa, kuin olen käännöksen aiemmin yliopistollisilla luennoilla esittänyt.

Suomennokseni perustuu kaikkialla C. Meissnerin julkaisemaan tekstiin (M. Tullii Ciceronis Somnium Scipionis erklärt von Dr. Carl Meissner. 4 verb. Aufl. Leipzig 1897).

Helsingissä, kesäkuulla 1905.

K. J. Hidén.

M. Tullius Ciceron elämä ja teokset.

M. Tullius Cicero syntyi tammikuun 3 p. v. 106 e. Kr. lähellä Arpinumin pikkukaupunkia (nyk. Arpino kaakkoon päin Roomasta). Saatuansa Roomassa yhdessä nuoremman veljensä Quintuksen kanssa huolellisen kasvatuksen hän esiintyi jo v. 81 julkisesti puhujana ja saavutti vähitellen yhä suuremman maineen varsinkin sen jälkeen, kuin hän oli harjoitellut opintoja Kreikassa vv. 79—77. Hän otti nyt enemmän kuin ennen osaa valtiolliseen elämään, tuli v. 75 quaestoriksi sekä kohosi nopeasti läpi kaikkien virka-asteitten, jotta hän huolimatta siitä että oli nousukas (*homo novus*) pääsi konsulin virkaan vuodeksi 63 varhaisimpana lain myöntämänä ikävuotena. Konsulina Cicero paljasti Catilinan vallankumoukselliset aikeet sekä kukisti valtiolle perin vaarallisen salaliiton. Tällöin Cicero oli kohonnut valtiollisen toimensa kukkuloille, mutta tämän jälkeen elämä hänelle tarjosi vain pettymyksiä ja vastoinkäymisiä.

Ciceron täytyikin jo v. 58 lähteä maanpakoon Roomasta. Kuitenkin hän seuraavana syksynä kutsuttiin takaisin, jolloin Rooman kansa suurella riemulla otti hänet vastaan. Seuraavat vuodet hän toimi etenkin puhujana sekä Forumilla että senaatissa saavuttamatta kumminkaan aikaisempaa vaikutustaan. V. 51 hän joutui prokonsulina hoitamaan Cilician maakuntaa vuoden ajan. Kun Cicero Ciliciasta palasi Roomaan, oli kansalaissota Caesarin ja Pompeiuksen välillä alkanut. Kauan epäröityään hän lähti Pompeiuksen luo Kreikkaan. Pharsaluksen ratkaisevan taistelun jälkeen v. 48 hän

jälleen palasi Italiaan sekä sai helposti Caesarilta armahduksen. Muuttuneet olot vaikuttivat nyt sen että Cicero toistaiseksi pysyi aivan erillään valtiollisesta elämästä omistaen kaiken aikansa vain kirjallisille ja tieteellisille harrastuksilleen. Vasta Caesarin murhan jälkeen Cicero taasen astui valtiolliselle taistelutanterelle asettuen kaikella voimallaan mahtavaa Antoniusta vastaan. Mutta sen johdosta hänenkin nimensä myöhemmin joutui valtiopannaan julistettujen joukkoon ja murhamiehet yllättivät hänet Caietan luona (nyk. Gaëta) joulukuun 7 p. v. 43 e. Kr.

Joskin Cicero valtiollisen toimintansa johdosta usein on joutunut ankaran arvostelun alaiseksi, on hän puhujana ja kirjailijana saavuttanut yleisen tunnustuksen sekä katoamattoman maineen. Hänen merkityksensä omalle ajalleen sekä jälkimaailmalle on etenkin siinä, että hän helposti tajuttavassa, miellyttävässä muodossa Rooman kielellä on esittänyt eettillisesti ja esteettisesti etevämmän kreikkalaisen sivistyksen tuotteita ja tuloksia sekä johdonmukaisella, puhtaalla ja sointuvalla kielenkäytöllään kohottanut latinan kielen täydellisyyteen, josta tuli esikuva pitkiksi ajoiksi.

Ciceron kirjallisten tuotteiden lukumäärä on melkoisen suuri. Tavallisesti hänen jälkeenjättämänsä kirjoitukset jaetaan seuraaviin ryhmiin: puheet; retoriiset kirjoitukset; filosofiset teokset; kirjeet.

Muutama sana Scipion unennäkö nimisestä kyhäelmästä.

Se kyhäelmä, jolle vanhastaan on annettu nimi *Somnium Scipionis*, kuului alkujaan loppuosana Ciceron valtiollis-filosofiseen teokseen Valtiosta (*De republica*). Samoin kuin monessa muussa suurelle yleisölle aiotussa teoksessa Cicero puki esityksensä vuoropuhelun muotoon saadakseen aikaan enemmän eloa ja havainnollisuutta. Koko teoksen päähenkilö sekä esityksen varsinainen kannattaja on kuuluisa P. Cornelius Scipio Aemilianus

Roomalaisten ja kreikkalaisten kirjailijain teoksia

- I. Tacitus, *Germania* suom. *K. J. Hidén.*
- II. Tacitus, *Agricola* suom. *K. J. Hidén.*
- III. Horatius, *Runoudesta* suom.
- IV. Cicero, *Puhe runoilija Archiaan puolustukseksi* suom. *K. J. Hidén.*
- V. Cicero, *Scipion unennäkö* suom.

näköispainos ntamo 2012

9 789522 153180 >

www.ntamo.net